

Kezelési eljárások a gyermek- és ifjúságpszichiátriában

Előadó: dr. Besnyő Márta

Kor és kórforma szerinti terápiás eljárások alkalmazása szükséges és javasolt, azonban van néhány alapvető, minden helyzetben érvényes és ajánlatos szempont figyelembevétele.

Fontos a kezelés szervezeti felépítésének biztosítása. Legyen elérhető ambuláns forma, ha az eltérés jellege ezt kívánja. Ez különösen fontos akkor, ha nem indokolt a gyermek vagy fiatal családból való kiemelése, sőt, a családban tartása egyenesen kívánatos és szükséges.

Amennyiben azonban a pszichiátriai eltérés jellege megköveteli a kezelés folyamatos monitorozását, nyomon követését, akkor legyen lehetőség kórházi ellátásra. Célrányos és rövid idejű kórházi kezelés javasolt, amely azonban a jövőre vonatkozóan elegendő információt ad az eltérés további ambuláns kezelésére. Átmeneti megoldásként szóba jöhet egyéb ellátási forma, mint családból való hosszabb-rövidebb idejű kiemelés, segítő családnál való elhelyezés, stb. Ezek javaslatára és kivitelezésére csak speciális esetekben, nagyon gondos mérlegelést követően kerülhet sor.

A tényleges kezelési eljárások között számon tartunk biológiai terápiát, pszichoterápiás módszereket és szocioterápiás eljárásokat.

A biológiai terápia – gyógyszeres kezelés - csakúgy, mint a felnőtteknél, az összes pszichiátriai kórképben - megfelelő, gondos kivizsgálást és terápiás javaslatot követően – alkalmazható és alkalmazandó. Az antipszichotikumok, a hangulatzavarra adandó gyógyszerek, a szorongásoldók, a kényszeres-rögeszmés eltérésekre ható, az alvást elősegítő gyógyszerek sokfélesége mellett arra is ügyelnünk kell, hogy viszonylag kevés gyógyszer van törzskönyvezve 18 év alatti gyerekeknek és serdülőknek, illetve az ebben az életkorban előforduló eltérésekre.

A gyógyszeres kezeléseket közül külön kiemelendő a pszichostimulánsok gyerekkori alkalmazása. Az elsősorban és szinte kizárólag az ADHD – Attention Deficit with Hyperactivity Disorder – eltérésben szenvedő gyereknél javasoljuk a methylphenidate rendszeres szedését, körültekintő, biztosan felállított diagnózist, a szülők és a gyermek együttműködésének megnyerését, valamint rendszeres szakorvosi kontroll lehetőségének megteremtését követően. Erről a témáról további tudnivalók külön előadás keretében kerülnek ismertetésre.

A pszichoterápiás módszerek közül a választásra az eltérés jellege, a terapeuta képzettsége, jártassága, valamint az elérhetőség alapján kerül sor.

Lehet egyéni és csoportos pszichoterápiát folytatni, mely szintén összefügg az eltérés jellegével.

Az egyéni terápiák között krízisintervenció, konzultáció, szupportív terápia, autogén tréning, különböző analitikus terápiák, viselkedésterápia, kognitív terápia, integratív pszichoterápia, hipnoterápia említendő. Külön kiemelendő a gyermekterápia, mely a gyermek fejlődési és életkori sajátosságait figyelembe véve, speciális és egységes eszköztárral dolgozik, mint például a bábok, egyéb figurák, a különböző rajztechnikák, a játékok. Nagyon fontos, hogy a gyermek szociális környezetével is folyamatos és állandó kapcsolatot kell tartanunk, a gyermeket környezetétől izoláltan kezelni nem lehet.

A csoportos terápiák között megemlítendő a dinamikus csoportterápia, a pszichodráma, a családterápia. Természetesen ezek gyerekváltozatai speciálisan a korosztályos lehetőségeknek és igényeknek megfelelően vannak kialakítva, adott esetben teljesen vagy nagyrészt eltérve a felnőtt változattól.

Az egy bizonyos eltérésben szenvedő gyerekek szüleinek szülőtréningek tartása is nagyban elősegíti a gyógyulást, a könnyebb megértést és kezelhetőséget. A szülőtréning lehet edukatív,

az eltéréssel kapcsolatos ismeretek átadása, valamint az adott nehézséggel küzdő gyermekekkel kapcsolatos teendők ismertetése és gyakoroltatása. Ezek nem választhatók el mereven egymástól, igazi terápiás hatást az eljárások ötvözése jelent.

A szocioterápiás eljárások a biológiai és pszichoterápiás módszerek megerősítését, hosszútávú hatékonyságuk biztosítását szolgálják. Ilyen értelemben a szülőtréning már átmenetet képez a pszichoterápia és a szocioterápia között. A gyerekek szociális közegének minél optimálisabb biztosítása – a család, a kortársközösségek, az iskola – fontos feladat. A pszichoedukáció az óvodában, az iskolában, a tanárok között, valamint az egészségügyi alapellátásban dolgozó kollégák között, szintén fontos, és az ő részükről is egyre sürgetőbb igényként megjelenő szocioterápiás feladatunk.

A rehabilitáció, a bármilyen eltérésben szenvedő gyermek minél sikeresebb visszaillesztése megszokott környezetébe, szintén fontos.

Az eltérések, a betegségek gyógykezelése és a rehabilitáció mellett nagy figyelmet kell fordítanunk és hathatós energiákat kell befektetnünk a prevencióra, a megelőzésre is. Ez azonban már túlmutat a szakma szigorúan vett keretein, széles körű társadalmi együttműködésre van szükség ezen a téren is.

Irodalmi hozzáférési lehetőség:

Child and Adolescent Psychiatry – A Comprehensive Textbook,
Edited by Melvin Lewis /Professor of Child and Pediatrics
Yale Child Study Center
Yale University of Medicine
New Haven, Connecticut

Magyarország célba ér

